

אָמַר ר' חִיָּיא, כְּתוּב (בראשית ט) שִׁפְךָ דָם הָאָדָם בְּאָדָם דְּמוֹ יִשְׁפָּךְ וְגו' (שִׁפְךָ דָם הָאָדָם) מִי שִׁשׁוּפְךָ דָם כְּאֵלוֹ מִקְטִין הַדְּמוּת וְהַצֵּלֵם שְׁלֹמְעֵלָה. כְּלוּמַר, לֹא הִקְטִין דְּמוּת זוֹ, אֲלֵא דְמוּת אַחֲרַת, מִשְׁמַע שְׁכַתוּב שִׁפְךָ דָם הָאָדָם בְּאָדָם דְּמוֹ יִשְׁפָּךְ. בְּאָדָם הַעֲלִיּוֹן מְגִיעַ הַפָּגֶם הַזֶּה מֵאוֹתוֹ דָּם שִׁשְׁפָּךְ. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם כִּי בְּצֵלֶם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם. וּמִשּׁוּם כֵּן זֶה בְּזָה תְלוּי.

לֹא יִהְיֶה לָךְ - כְּנֶגְדָא לֹא תִנְאַף. זֶה מְשַׁקֵּר בְּשֵׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁנִרְשָׁם בְּאָדָם. וּבְזָה כְּמָה וְכְמָה חֲטָאִים וּגְזֵרוֹת וְעֲנֻשִׁים תְלוּיִים. וּמִי שֶׁמְשַׁקֵּר בְּזָה, מְשַׁקֵּר בּוֹ בְּכָלֵךְ, שְׁכַתוּב (הוֹשַׁע ה) בְּה' כְּגֵדוֹ כִּי בְנִים זָרִים יִלְדוּ. וְכַתוּב, לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תַעֲבֹדֵם, וְזֶה בְּזָה תְלוּי.

לֹא תִשָּׂא - כְּנֶגְדָא לֹא תִגְנוּב. וְכַתוּב (מִשְׁלֵי כט) חוֹלֵק עִם גֹּנֵב שׁוֹנֵא נִפְשׁוֹ אֵלֶּה יִשְׁמַע וְלֹא יִגִּיד. וְדַאי זֶה בְּזָה תְלוּי, שְׁהָרִי הַגֹּנֵב לְזֶה מְזַדְּמָן, לְהִשְׁבַּע בְּשִׁקְרָא מִי שֶׁעוֹשֶׂה זֶה, עוֹשֶׂה זֶה.

זְכוּר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת - כְּנֶגְדָא לֹא תַעֲנֶה בְרַעְףָּ עַד שִׁקְרָא. דְּאָמַר ר' יוֹסִי, שַׁבַּת נִקְרְאָת עֲדוּת, וְצָרִיף הָאָדָם לְהַעֲרִיד עַל זֶה, שְׁכַתוּב כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה' וְגו'. וְשַׁבַּת כְּלָל (עֲדוּת) שֶׁל הַכֹּל. וְאָמַר ר' יוֹסִי, מָה שְׁכַתוּב (מִיכָה ז) תִּתֵּן אֲמַת לְיַעֲקֹב, כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר (שְׁמוֹת לא) וְשִׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת, וּמִי שֶׁמַּעֲרִיד שִׁקְרָא - מְשַׁקֵּר בְּשַׁבַּת, שְׁהִיא עֲדוּת אֲמַת. וּמִי שֶׁמְשַׁקֵּר בְּשַׁבַּת - מְשַׁקֵּר בְּכָל הַתּוֹרָה.

וּמִשּׁוּם כֵּן זֶה בְּזָה תְלוּי. כְּפִד אֶת אֲבִיךָ - כְּנֶגְדָא לֹא תַחֲמַד אֶשֶׁת רַעְףָּ. וְאָמַר ר' יִצְחָק, כְּפִד אֶת אֲבִיךָ - אֲבִיךָ מִמֶּשׁ. שְׁהָרִי מִי שֶׁחֲמַד אִשָּׁה וּמוֹלִיד בֵּן, הֵהוּא

אָמַר ר' חִיָּיא, כְּתוּב (בראשית ט) שִׁפְךָ דָם הָאָדָם בְּאָדָם דְּמוֹ יִשְׁפָּךְ וְגו', (שִׁפְךָ דָם הָאָדָם) מִאֵן דְּשִׁפְיָךְ דְּמָא, כְּאֵלוֹ אֲזַעֲרִי דְמוּתָא וְצִלְמָא דְלַעִילָא, כְּלוּמַר, לֹא אֲזַעֲרִי דְמוּתָא דָא, אֲלֵא דְמוּתָא אַחֲרָא, מִשְׁמַע דְכַתִּיב שִׁפְךָ דָם הָאָדָם בְּאָדָם דְּמוֹ יִשְׁפָּךְ. בְּאָדָם עֲלֵאָה, מְטִי הָאִי פְּגִימוּתָא, מִהֵהוּא דְמָא דְאוּשִׁיד. מֵאִי טַעַמָא. מִשּׁוּם כִּי בְּצֵלֶם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם. וּבְגִין כֵּן, הָא בְּהָא תְלוּיָא.

לֹא יִהְיֶה לָךְ, לְקַבֵּל לֹא תִנְאַף דָא מְשַׁקֵּר בְּשֵׁמָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, דְאֵתְרִשִׁים בִּיהַ בְּבַר נֶשׁ. וּבְכָדָא, כְּמָה וְכְמָה חוֹבִין וּגְזָרִין וְעוֹנְשִׁין, תְלוּיִין. וּמֵאֵן דְמְשַׁקֵּר בְּהָאִי, מְשַׁקֵּר בִּיהַ בְּמִלְפָא, דְכַתִּיב, (הוֹשַׁע ה) בִּינִי כְּגֵדוֹ כִּי בְנִים זָרִים יִלְדוּ. וְכַתִּיב לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תַעֲבֹדֵם, וְהָא בְּהָא תְלוּיָא.

לֹא תִשָּׂא לְקַבֵּל לֹא תִגְנוּב. וְכַתִּיב (מִשְׁלֵי כט) חוֹלֵק עִם גֹּנֵב שׁוֹנֵא נִפְשׁוֹ אֵלֶּה יִשְׁמַע וְלֹא יִגִּיד. וְדַאי הָא בְּהָא תְלוּיָא, דְהָא גֹנֵבָא לְדָא אֲזַדְּמָן, לְאוּמָאָה בְּשִׁקְרָא. מֵאֵן דְעַבִּיד דָא, עַבִּיד דָא. זְכוּר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת, לְקַבֵּל לֹא תַעֲנֶה בְרַעְףָּ עַד שִׁקְרָא. דְּאָמַר ר' יוֹסִי, שַׁבַּת סְהַדוּתָא אֲקָרִי. וּבְעֵי בַר נֶשׁ לְסְהַדָא עַל הָא דְכַתִּיב כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יי' וְגו'. וְשַׁבַּת כְּלָלָא (נ"א סְהַדוּתָא) דְכִלָּא. וְאָמַר ר' יוֹסִי, מֵאִי דְכַתִּיב, (1) תִּתֵּן אֲמַת לְיַעֲקֹב, כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר (שְׁמוֹת לא) וְשִׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת, וּמֵאֵן דְאֵסְהִיד שִׁקְרָא, מְשַׁקֵּר בְּשַׁבַּת, דְהִיא סְהַדוּתָא דְקָשׁוּט, וּמֵאֵן דְמְשַׁקֵּר בְּשַׁבַּת, מְשַׁקֵּר בְּאוּרִייתָא כְלָא. וּבְגִין כֵּן, הָא בְּהָא תְלוּיָא.

כְּפִד אֶת אֲבִיךָ, לְקַבֵּל לֹא תַחֲמַד אֶשֶׁת רַעְףָּ. וְאָמַר ר' יִצְחָק, כְּפִד אֶת אֲבִיךָ, אֲבִיךָ מִמֶּשׁ. דְהָא מֵאֵן דְחֲמַיד אֶתְתָא, וְאוּלִיד בַר,